



LA PSICOPATOLOGIA I LES TERÀPIES

Primera part

Índex

1. Concepte de malaltia o trastorn mental
2. Evolució històrica de la psicopatologia
3. Causes de les psicopatologies
4. Criteris diagnòstics
 - a. Criteri estadístic
 - b. Criteri biològic
 - c. Criteri social
 - d. Criteri subjectiu i personal
5. Tipologies de les psicopatologies
6. Definició d'algunes psicopatologies
 - a. Esquizofrènia
 - b. Trastorns de la personalitat

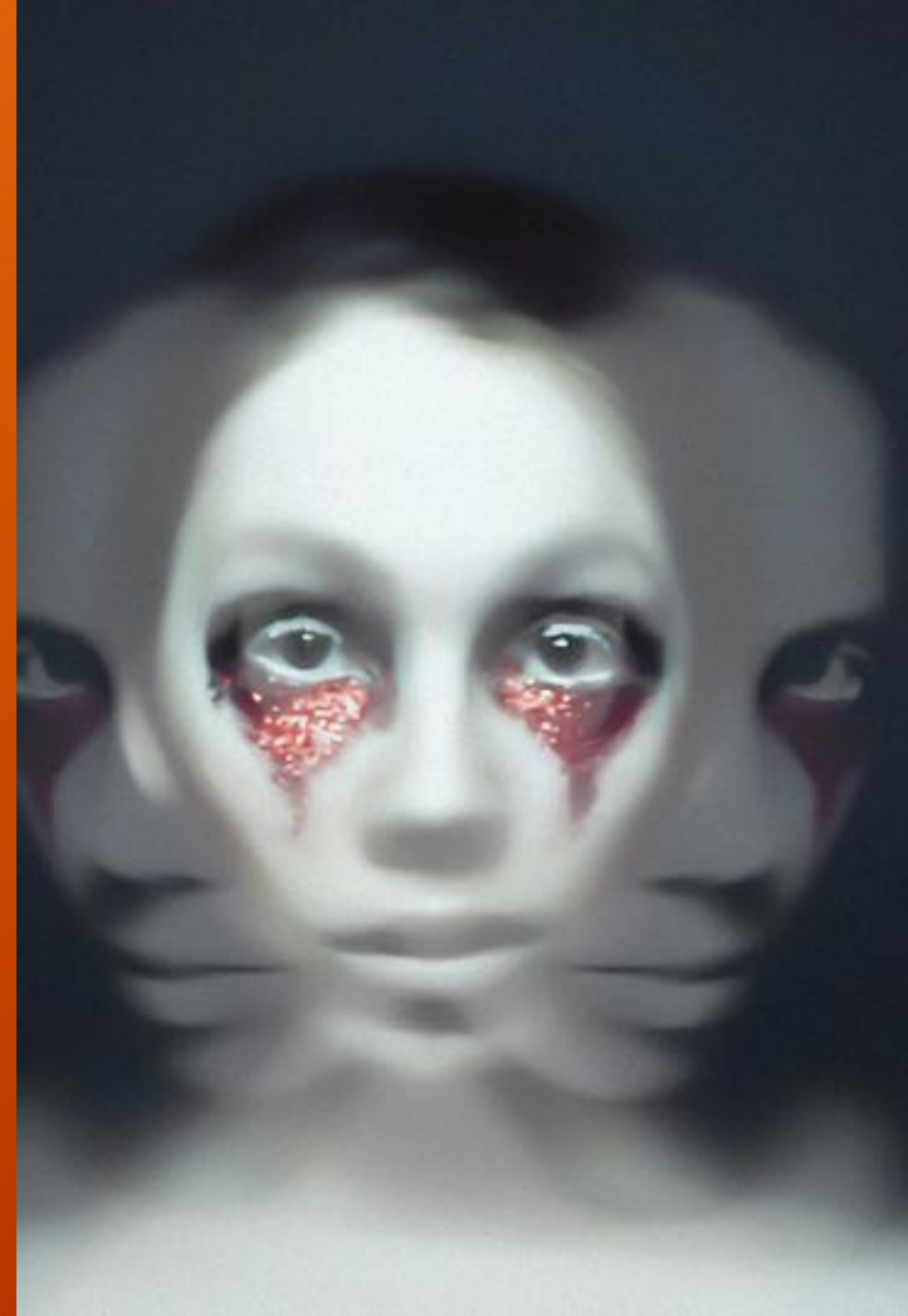
- c. Depressió
 - d. Ansietat, fòbies i trastorn obsessivocompulsiu
 - e. Anorèxia i bulímia nervioses
7. La psicoteràpia
 - a. Les teràpies psicodinàmiques: la teràpia de la psicoanàlisi
 - b. Les teràpies humanístiques: la teràpia de la psicologia humanista i la teràpia de la Gestalt
 - c. Les teràpies conductuals
 - d. Les teràpies cognitives
 - e. Les teràpies sistèmiques
8. L'ajuda farmacològica en la teràpia

1. Concepte de malaltia o trastorn mental

- Els **metges** es posen d'acord amb facilitat a l'hora de definir una persona malalta des del punt de vista físic.
- En canvi, els **psicòlegs**, quan es tracta d'una malaltia o trastorn mental, no sempre es posen d'acord.



- Es pot definir un trastorn o una malaltia mental com una **alteració de tipus emocional, cognitiu o del comportament** en què queden afectats processos psicològics bàsics que dificulten l'adaptació de la persona a l'entorn cultural i social.
- Cal destacar que **no existeix un límit clar entre salut i malaltia mental**, sinó que són un contínuum en el qual trobem diferents graus o nivells de benestar o deteriorament psicològic. A les malalties mentals se les anomena **psicopatologies**.



- Hi ha molts tòpics sobre les malalties mentals que no tenen cap base científica ni cap fonamentació. Les afirmacions següents sobre les malalties mentals pretenen desmentir aquests tòpics:

- **Una malaltia mental no significa menor capacitat intel·lectual.**



- No és sempre irreversible.



- No és mortal.
- No és contagiosa.

- No és sempre hereditària.
- No és una culpa ni un càstig.

1. Concepte de malaltia o trastorn mental



2. Evolució històrica de la psicopatologia

- Tradicionalment s'havia parlat de les persones boges, i es tractava la bogeria com un resultat d'influències obscures, del mal o del pecat.
- Durant l'Antiguitat i en la majoria de les civilitzacions, els trastorns psicològics eren una condemna, perquè els atribuïen causes sobrenaturals.
- El concepte de ***malaltia mental*** és més recent, però els de *boig*, *endimoniat* o *posseït* sembla que han existit sempre.



Fins a finals del segle XIX no es va començar a acceptar que les persones considerades «boges» eren malalts i que podien curar-se.



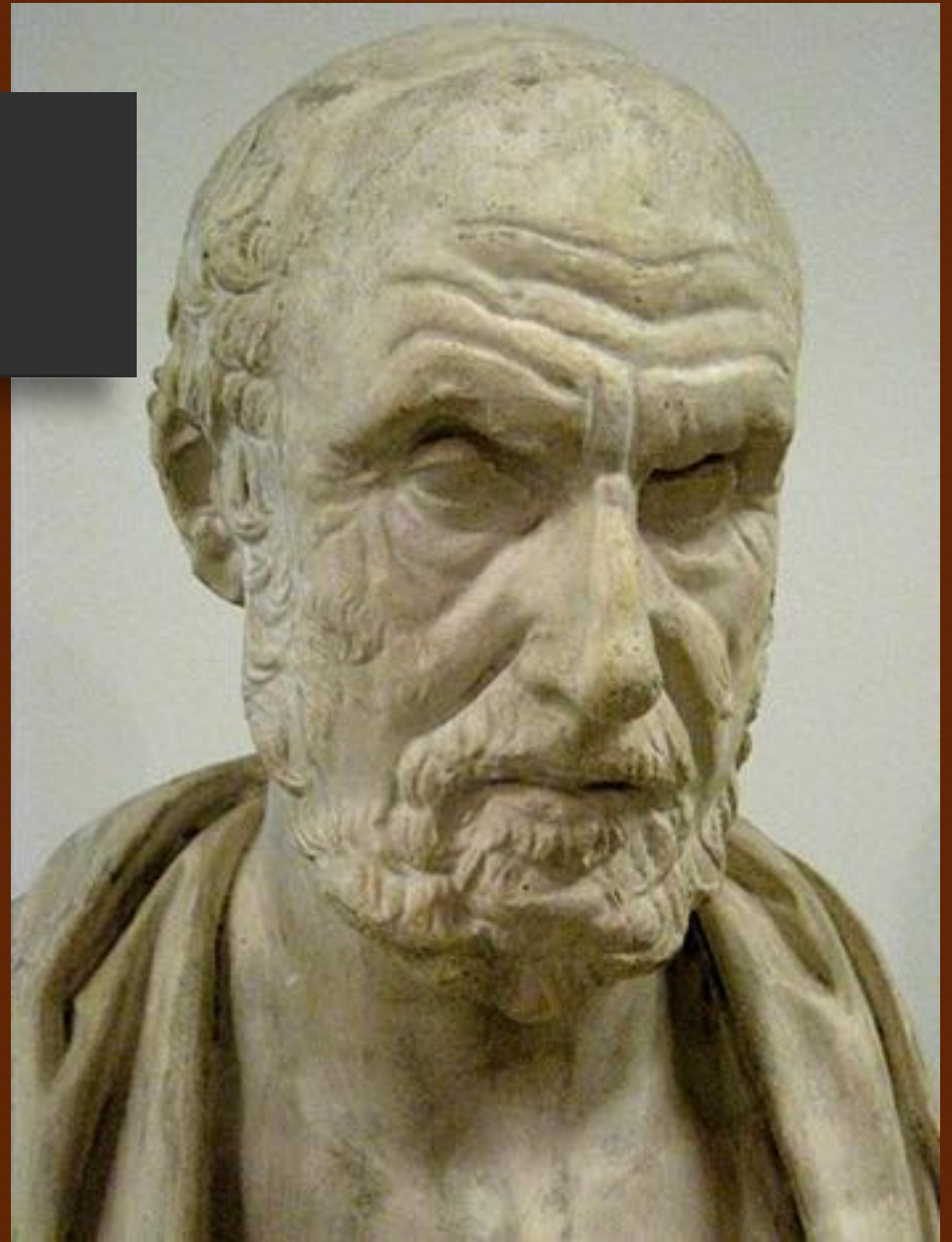
El que entenem per salut i malaltia, bogeria o pertorbació psicològica depèn, igual que altres concepcions sobre la naturalesa humana, del context històric i de la visió del món que té una societat.

- En la Grècia clàssica la bogeria es considerava producte de la possessió d'esperits malignes i els metges-sacerdots establien rogatives i cerimonials al déu de la curació Asclepi.



Hipòcrates (460-357 aC).

- Aquesta Concepció de la bogeria com a fenomen sobrenatural es va mantenir fins a Hipòcrates (460-357 aC).
- Aquest pioner de la medicina va assenyalar que l'origen dels trastorns mentals es devia a un desequilibri dels quatre humors corporals: sang, flegma, bilis negra i bilis groga.



Hipòcrates també va ser l'autor de la primera classificació psicològica dels temperaments segons l'humor predominant:

- colèric (bilis groga)
- sanguini (sang)
- malenconiós (bilis negre)
- flegmàtic (flegma).

Va establir tres categories de trastorn mental: mania, malenconia i histèria, idees que van perdurar fins al final de la civilització grecoromana.



La teoria dels quatre humors

Els colèrics:
Menys tolerants i
més propensos
a l'estrès.
Tenen voluntat forta.



Els sanguinis:
Sentimentals,
emocionals i,
sobretot, optimistes.



Els flegmàtics:
Indiferents, molt
calmats, racionals
i pausats.



Els malenconiosos:
Depressius,
somnolents i abatuts.
Solen ser pausats.



- A **Roma**, el defensor principal de la tradició hipocràtica va ser Galè (130-200 dC).
- A parer seu, les causes de la bogeria podien ser orgàniques (lesions, excés d'alcohol, canvis menstruals) o mentals (pors, desenganys, angoixes).
- El seu esforç per comprendre racionalment la bogeria es va perdre per l'obscurantisme i la ignorància que es va perllongar durant l'època medieval.



CLAUDE GALIEN.

❖ Durant l'Edat Mitjana, els trastorns psicològics com la demència van ser considerats una manifestació de potències malèfiques, i els tractaments rebuts per les persones que els patien eren tan bàrbars com les fogueres organitzades per la Inquisició.





- A l'**Edat Moderna**, el dualisme de Descartes va deixar petjada en la medicina que s'ocupava de la ment.
- Els trastorns i les malalties es van classificar segons si eren de tipus orgànic/ neurològic (alguna cosa anava malament al cervell) o funcional/ psicològic (alguna cosa anava malament a la ment).

- Aquestes dicotomies encara persisteixen en bona part de la teoria psiquiàtrica i, com conseqüència, les teràpies es divideixen també en dos tipus:
 1. fàrmacs per tractar el cervell;
 2. xerrades per tractar la ment.
- En general, es considera que les causes d'aquests trastorns poden sorgir en el regne de la ment («exògenes», com la depressió provocada per una tragèdia personal) o en el del cos («endògenes", degudes a factors genètics o a trastorns bioquímics).



- En el segle XVIII, durant la **Revolució francesa**, Philippe Pinel (1745-1826) va elaborar una classificació dels trastorns mentals (malenconia, mania, demència, idiòcia), i va defensar un tractament de la ment que havia de seguir els mateixos passos que els tractaments físics per al cos.



- L'estudi científic de la bogeria no va començar fins a finals del segle XIX i principis del XX.
- El psiquiatre alemany E. Kraepelin (1856-1926) va establir el concepte de *malaltia mental*, perquè considerava que els trastorns mentals eren anàlegs als trastorns físics i que calia buscar-ne la causa orgànica específica.
- Aquesta consideració biomèdica de la malaltia mental és defensada avui per la psiquiatria.

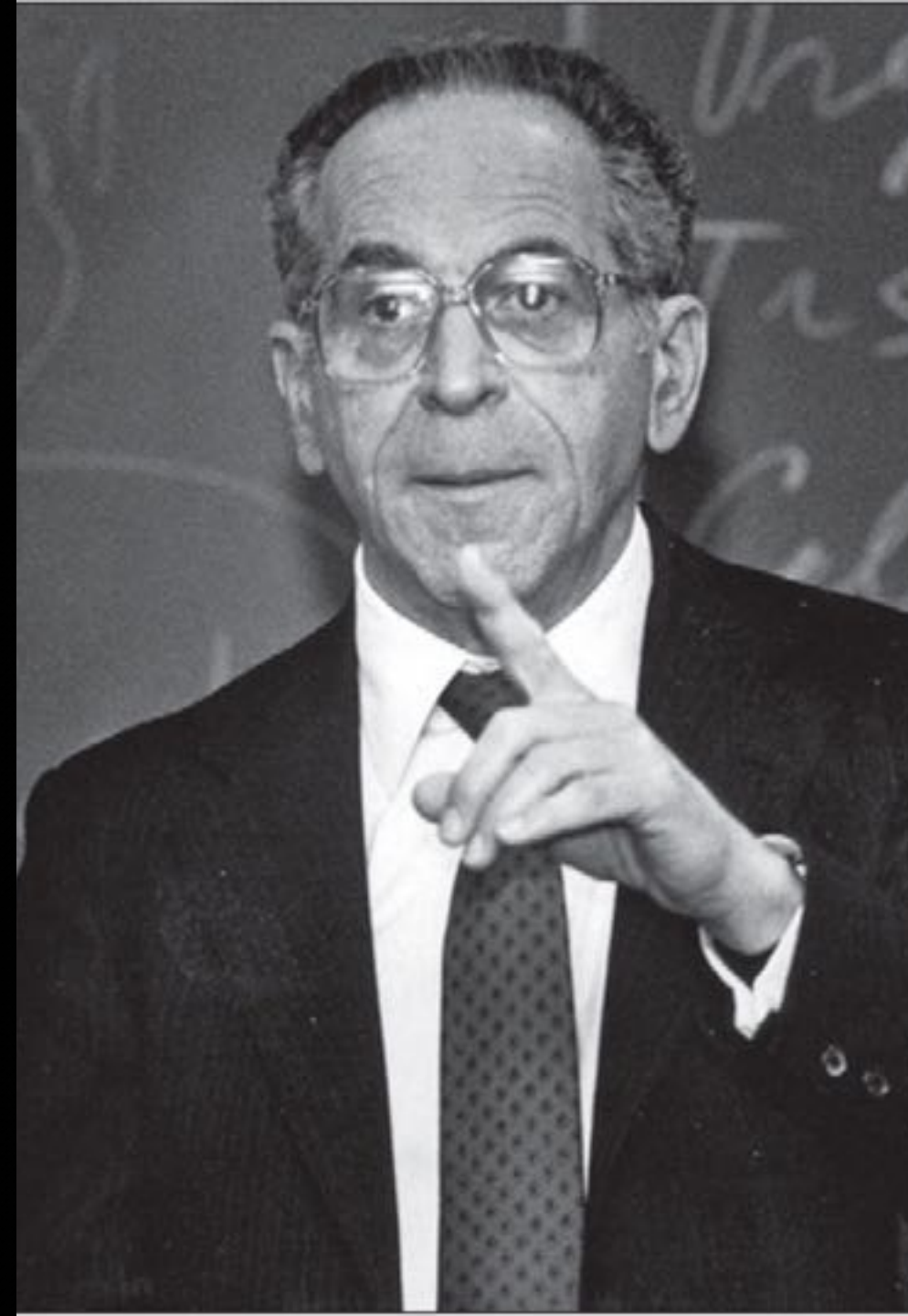


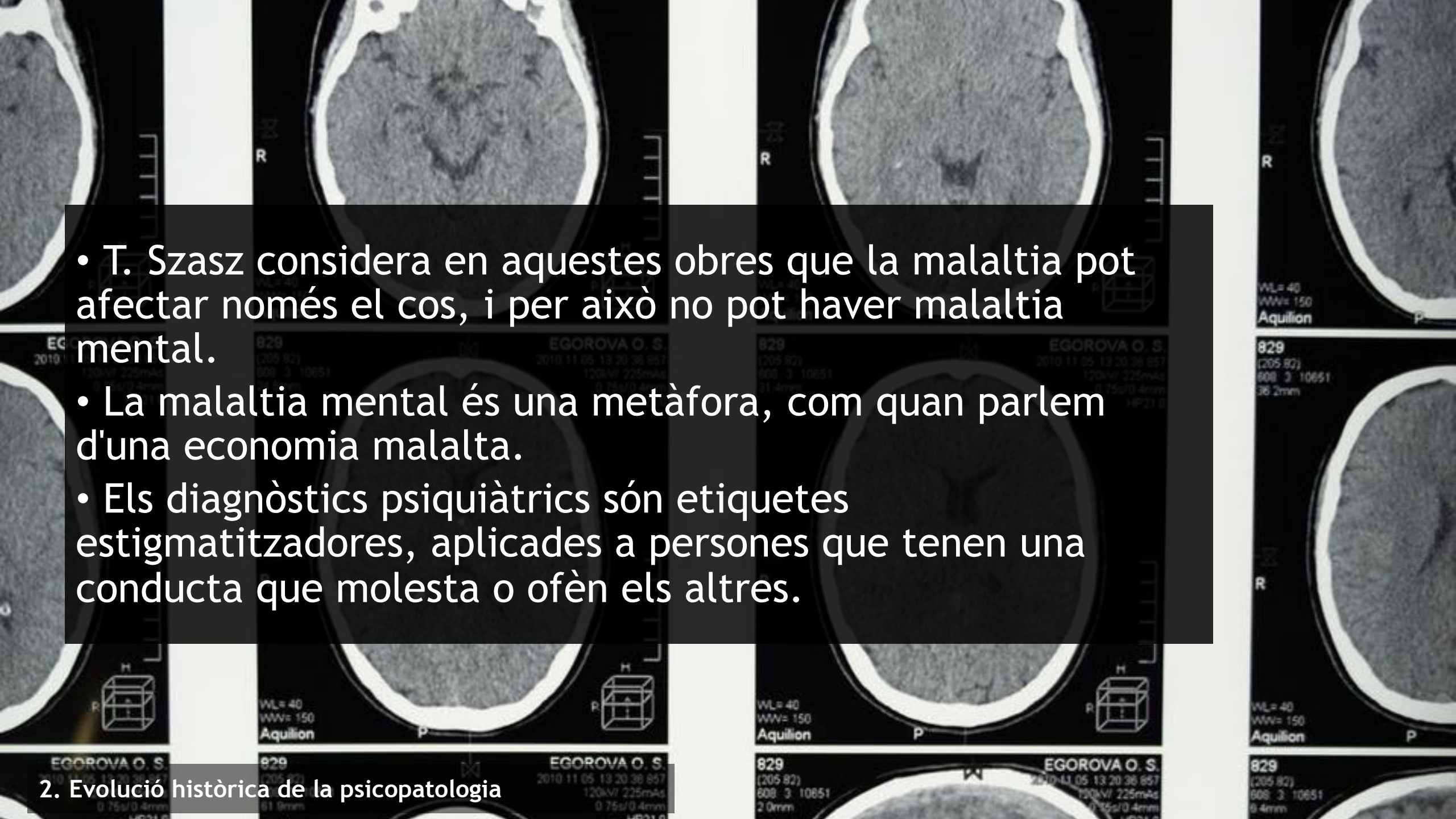


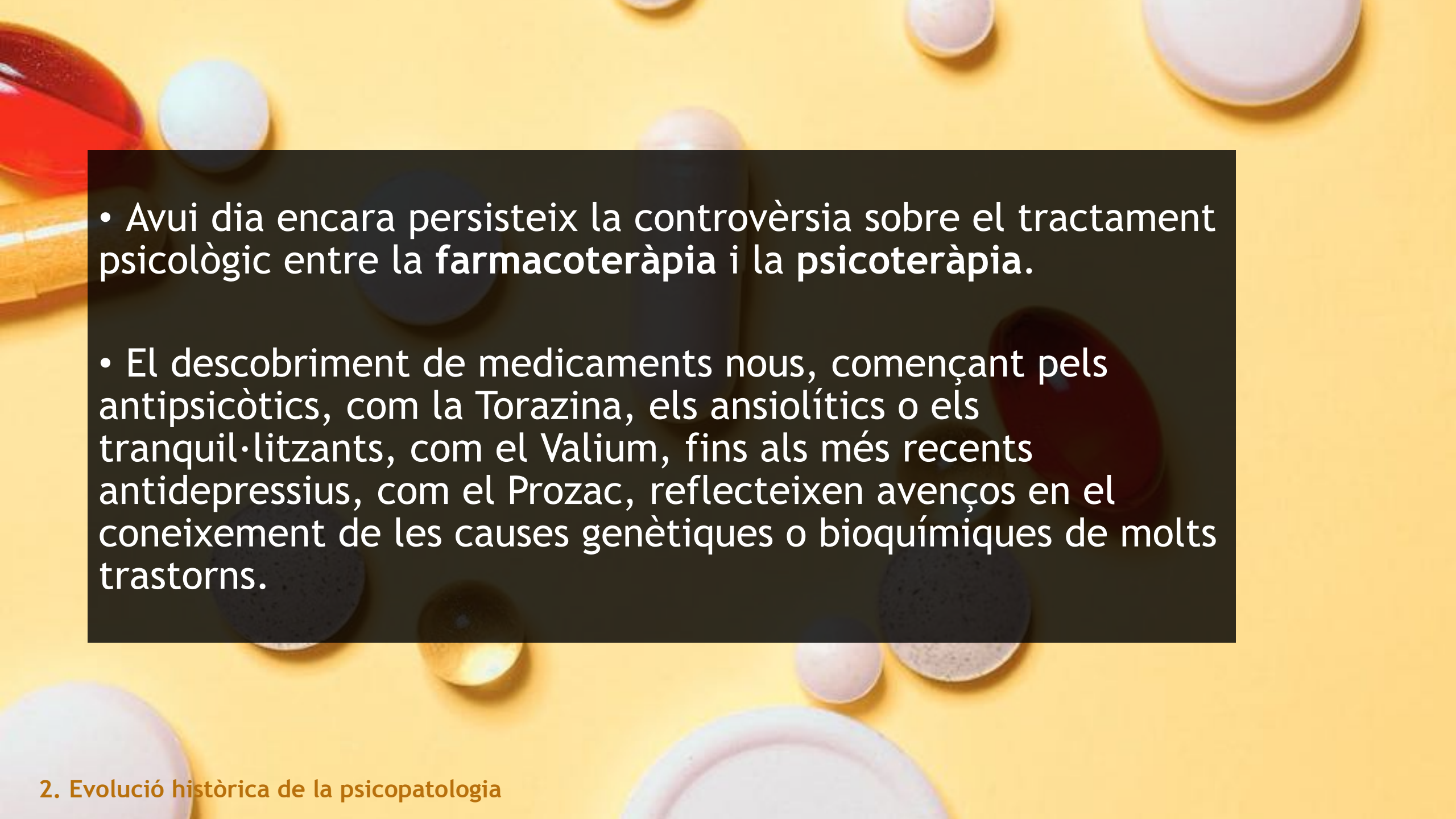
- El concepte de **malaltia mental** va servir per acceptar que els individus amb trastorns psicològics no eren bruixes o pecadors, sinó persones que necessiten tractament.
- Tanmateix, aquesta conceptualització va rebre dures crítiques des de la psiquiatria mateixa, amb les obres de Thomas Szasz *El mite de la malaltia mental* (1961) o *La fabricació de la bogeria* (1970), on la «malaltia mental és un mite creat per l'home».

- Respecte a això, escriu:

«Convencionalment la psiquiatria es defineix com una especialitat de la medicina que s'ocupa de la diagnosi i el tractament de les malalties mentals, però jo proposo que aquesta definició, encara acceptada àmpliament, posa la psiquiatria, juntament amb l'alquímia i l'astrologia, en la categoria de pseudociència».



- 
- T. Szasz considera en aquestes obres que la malaltia pot afectar només el cos, i per això no pot haver malaltia mental.
 - La malaltia mental és una metàfora, com quan parlem d'una economia malalta.
 - Els diagnòstics psiquiàtrics són etiquetes estigmatitzadores, aplicades a persones que tenen una conducta que molesta o ofèn els altres.

- 
- Avui dia encara persisteix la controvèrsia sobre el tractament psicològic entre la **farmacoteràpia** i la **psicoteràpia**.
 - El descobriment de medicaments nous, començant pels antipsicòtics, com la Torazina, els ansiolítics o els tranquil·litzants, com el Valium, fins als més recents antidepressius, com el Prozac, reflecteixen avenços en el coneixement de les causes genètiques o bioquímiques de molts trastorns.

- Els fàrmacs alleugen els símptomes, especialment els de l'esquizofrènia (deliris, al·lucinacions, parla desorganitzada i retraïment extrem) i de la depressió (deseesperació, dificultats per pensar, preocupació per la mort o el suïcidi); per contra, la farmacoteràpia ataca només els símptomes del trastorn, no les causes.

- Encara que un desequilibri bioquímic el desencadeni, cal la psicoteràpia per afrontar els problemes conductuals i emocionals.



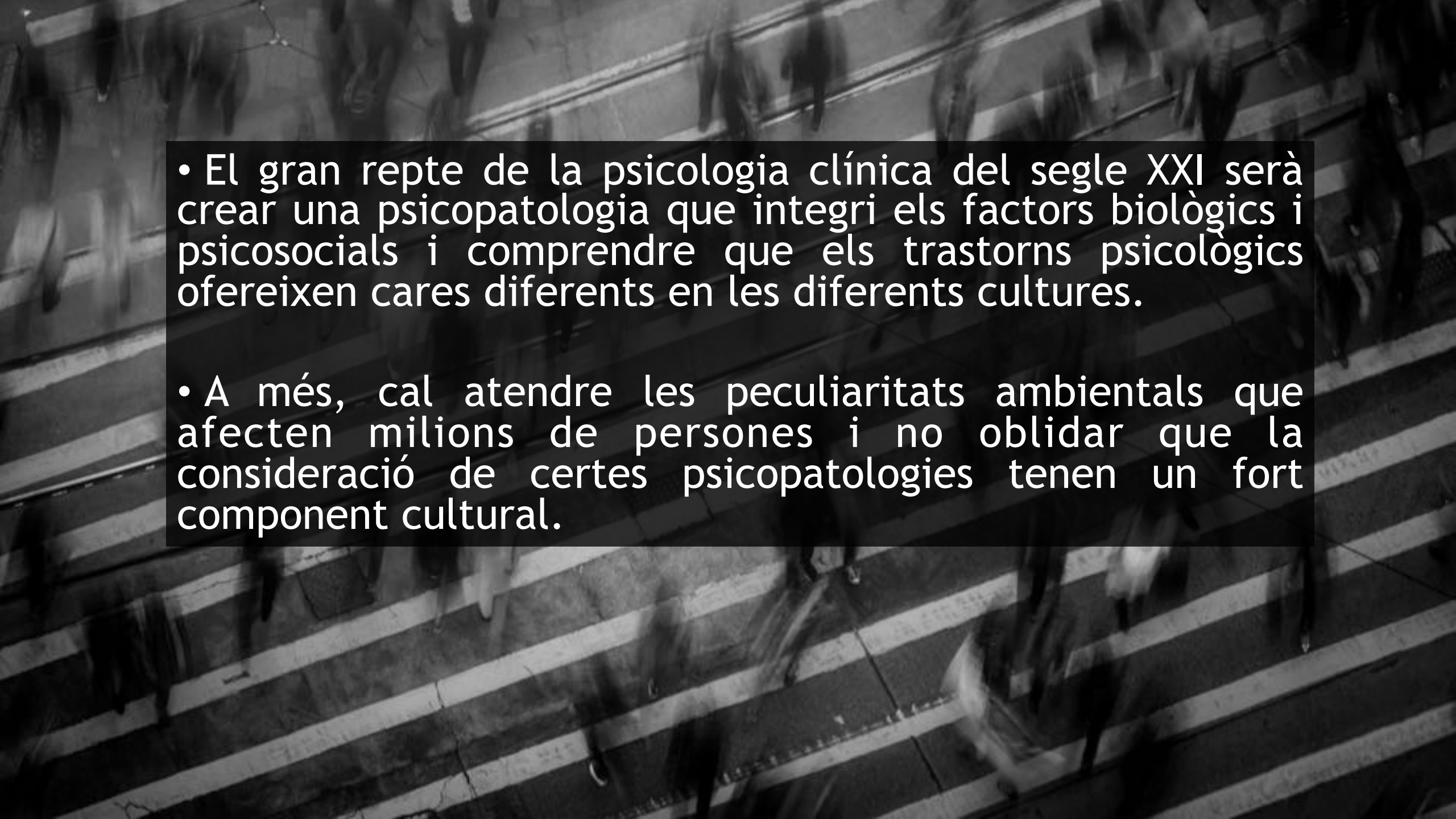


- En la societat actual, una concepció dels trastorns psicològics des d'una òptica biològica seria parcial i no permetria un diagnòstic i un tractament fiables.
- Hi ha enfocaments més integradors en els quals es té en compte l'entorn individual, familiar i sociocultural on es desenvolupa el trastorn i que permeten tractaments més eficaços i útils per al pacient.

- La consideració d'un comportament com a normal o anormal depèn del que en pensa la societat, i això varia segons la cultura de referència i segons l'època històrica.

- Als països occidentals l'homosexualitat és una orientació sexual triada lliurement, mentre que en altres països es considera una malaltia i, en alguns, un delicte castigat amb la mort.



- 
- El gran repte de la psicologia clínica del segle XXI serà crear una psicopatologia que integri els factors biològics i psicosocials i comprendre que els trastorns psicològics ofereixen cares diferents en les diferents cultures.
 - A més, cal atendre les peculiaritats ambientals que afecten milions de persones i no oblidar que la consideració de certes psicopatologies tenen un fort component cultural.